

کرم ساقه خوار اروپایی ذرت

معرفی آفت

در بیشتر کتاب‌های قدیمی فارسی زیر گونه *Ostrinia nubilalis nubilalis* که موسوم به ساقه خوار اروپایی *European corn borer* می‌باشد به عنوان ساقه خوار ذرت معرفی شده است. اما تحقیقات انجام شده نشان می‌دهد که زیر گونه *Ostrinia nubilalis sub sp. Persicae* که آن را می‌توان تحت عنوان ساقه خوار ایرانی ذرت معرفی نمود. در کشور ما فعالیت دارد و تاکنون از مناطق شمالی کشور در استان‌های گیلان، مازندران و گلستان گزارش شده است.

طرز خسارت و گیاهان میزبان

آفت پلی‌فاژ بوده که حدود ۲۰۰ گونه میزبان برای آن گزارش شده است که دارای ترجیح میزبانی به گیاهان ذرت (به خصوص ذرت دانه‌ای)، برنج و گندم داشته و علاوه بر این به گیاهان جو، چاودار، پنبه، سویا، آفتابگردان، گوجه فرنگی، سیب زمینی، کنف و همچنین تعداد زیادی گیاهان خودرو (علف‌های هرز) حمله نموده که در این میان یک نوع ترجیح میزبانی به گرامینه‌های وحشی و همچنین علف هرز مستک *Xanthium strumarium* دارد.

و علاوه بر این علف هرز، روی یولاف وحشی، لویی، نی معمولی، فالاریس، مرغ، اویار سلام، گل گندمی، درمنه، کاسنی، تاج خروس، علف هفت بلند، سلمه تره، سیب زمینی ترشی، سوروف، پنیرک، گاوپنبه، ارزن وحشی و تاج ریزی که در حاشیه مزارع و کانال‌های آبیاری دیده می‌شود، فعالیت دارد. لارو آفت مذکور از قسمت‌های مختلف گیاه میزبان نظیر برگ، ساقه، بلال (بوپزه بلال) تغذیه نموده و خسارت میزند.

لارو ساقه‌خوار ذرت

خسارت : تمام قسمت‌های نرم برگ‌ها را خورده و فقط رگبرگ اصلی را باقی می‌گذارند . این حشره طغیان دوره‌ای دارد.

زیست‌شناسی

این آفت ۳ تا ۳,۵ نسل در سال داشته و زمستان را به صورت لارو و اغلب در سن پنجم آن، در داخل ساقه‌های باقی مانده در مزرعه و یا در خارج از آن و داخل ساقه میزبان‌های ثانوی (به ویژه مستک و نی) گذرانده و لاروهای زمستان‌گذران آن از اواسط بهار تبدیل به شفیره شده و بعد از یک تا دو هفته حشرات کامل نسل زمستان‌گذران به پرواز در آمده و از اواخر اردیبهشت ماه تا اواسط خرداد ماه بسته به شرایط جوی در مزارع گندم و مزارع ذرت زود کاشت و یا روی سایر میزبان‌ها تخم ریزی می‌کنند. اصولاً این حشره شب پرواز بوده و ماده‌ها بیشترین تخم ریزی خود را در ساعات غروب و یا نزدیک نیمه شب انجام می‌دهند ولی دارای رفتار فعالیتی در روز حتی در شرایط آفتابی نیز می‌باشند و در این مرحله از فعالیت اغلب روی

گل ها نشسته و از نوش آنها تغذیه می کنند. همچنین در مزارع ذرت انبوه و سایه دار، تخم ریزی ماده ها در ایام روز نیز مشاهده شده است. ماده ها در طول عمر خود چندین بار جفت گیری و تخم ریزی می کنند و هر بار به طور معمول ۲۰۰-۲۰ تخم عدسی شکل خود را در کنار هم و به طور ردیفی و جمعی اغلب در کنار رگبرگ اصلی و بیشتر در سطح برگ های میانی بوته ها و تا اندازه های نزدیک غلاف قرار می دهند. پس از دوره جنینی لاروهای جوان خارج می شوند. لاروها ابتدا از برگ های ترد و لطیف گیاه تغذیه نموده و بعد ساقه یا بلال را سوراخ نموده و وارد گیاه می شود. مدت رشد در مرحله لاروی نیز برای نسل های فعال در بهار و تابستان به ترتیب به طور متوسط ۳۰-۲۵ روز محاسبه شده است. به طور کلی در منطقه شمال دوره نشو و نمای فردی در مراحل تخم، لارو، شفیره و حشره کامل در دو نسل بهاره و تابستان شروع می شود تحت تأثیر تغییرات جوی منطقه در پائیز طولانی شده و از ۲ ماه تا ۸ ماه به طول می انجامد. بنابراین لاروهای زمستان گذران بعد از سپری کردن حدود ۸ ماه در بهار سال آینده تبدیل به شفیره و سپس حشرات کامل ظاهر می شوند.

کنترل

الف - کنترل شیمیایی :

۱- فوزالن EC35% و ۳ لیتر درهکتار

ب - مبارزه بیولوژیک : این آفت دارای دشمنان طبیعی گوناگونی می باشد که در این جا به مهم ترین آنها اشاره می شود :

پارازیتوئید تخم

آفات مهم ذرت در ایران - کرم ساقه خوار اروپایی ذرت

گل شیمه سپاهان

پارازیتوئید لارو

پارازیتوئید شفیره

ج - مبارزه زراعی : با توجه به اینکه زمستان گذرانی آفت در درون ساقه باقی مانده گیاهان میزبان از سال قبل می باشد باید توجه باشد برداشت محصول از قسمت های پائینی گیاه انجام گیرد و همچنین بقایای گیاهی نیز جمع آوری و سوزانده شود.

